

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-451947-VI/03/AB

00-090 Warszawa Tel. centr. 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 827 64 53

Warszawa, dn. 24 września 2003 r.

Pan
Andrzej Raczko
Minister Finansów
Ministerstwo Finansów
WARSZAWA

Szanowny Panie Ministrze,

Rzecznik Praw Obywatelskich otrzymuje listy dotyczące opodatkowania świadczenia finansowego przyznawanego żołnierzom zawodowym na pokrycie kosztów najmu lokalu mieszkalnego.

Stosownie do art. 21 ust. 1 pkt 49 lit. b) ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 z późn. zm.) – w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 14 lit. a) tiret szesnastie ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 141, poz. 1182), obowiązującym od dnia 1 stycznia 2003 r. – wolne od podatku dochodowego od osób fizycznych są kwoty wypłacane osobom wymienionym w art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2002 r. Nr 42, poz. 368 z późn. zm.) „... z tytułu świadczenia finansowego na pokrycie kosztów najmu lokalu mieszkalnego, do wysokości nie przekraczającej kwoty 2.280 zł”.

Tryb przyznawania i wypłaty świadczenia reguluje rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 października 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania wysokości oraz trybu przyznawania świadczenia finansowego na pokrycie kosztów najmu lokalu mieszkalnego (Dz.U. Nr 121, poz. 1302). Stosownie do jego § 5 ust. 1 świadczenie finansowe jest wypłacane w terminie do 10 dnia każdego miesiąca, bez względu na termin płatności czynszu.

Wojskowa Agencja Mieszkaniowa rozpoczęła pobieranie zaliczek miesięcznych od wypłacanych świadczeń przyjmując – zgodnie z wyjaśnieniami udzielonymi w tej sprawie przez Departament Podatków Bezpośrednich Ministerstwa Finansów – że zwolnienie obejmuje świadczenie do wysokości nie przekraczającej w roku podatkowym kwoty 2.280 zł.

Skarżący się wskazują, że żołnierzom zawodowym przysługuje prawo do kwatery. Jest ono realizowane przez przydział kwatery albo przez wypłacenie ekwiwalentu pieniężnego w zamian za rezygnację z kwatery (art. 22 i 24 ust. 1 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej). Do czasu realizacji tego prawa żołnierz zawodowy otrzymuje świadczenie finansowe umożliwiające pokrycie kosztów najmu lokalu mieszkalnego albo zakwaterowanie tymczasowe w budynkach lub kwaterach będących w dyspozycji Agencji.

Do końca 2002 r. świadczenie finansowe faktycznie nie było opodatkowane, co było spowodowane nie jego całkowitym zwolnieniem od podatku lecz określeniem limitu miesięcznego, z wyjątkiem 2002 r., w którym – jak się wydaje – limit nie obowiązywał w związku ze zmianą brzmienia punktu 19 art. 21 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Zainteresowani podnoszą, że w sytuacji gdy w Wojskowej Agencji Mieszkaniowej brak jest odpowiedniego zasobu kwater wynajmowanie mieszkań przez żołnierzy zawodowych jest koniecznością, nie wynika zaś z ich wyboru. Czują się pokrzywdzeni faktem, że świadczenia te – rekompensujące brak kwater – stanowią dochód częściowo opodatkowany.

Skarżący się podnoszą także, że omawiany przepis art. 21 ust. 1 pkt 49 lit. b) ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych nie zawiera zapisu, z którego jednoznacznie wynikałoby czy limit dotyczy całości świadczenia uzyskanego w ciągu roku podatkowego czy kolejnych miesięcznych wypłat. Wskazują tu na uregulowania, w których ustawodawca jednoznacznie określił, że limit kwotowy dotyczy wypłaty miesięcznej lub rocznej.

Zarzutom tym nie można odmówić racji. W art. 21 ust. 1 ustawodawca określił, że przyjęty kwotowo limit zwolnień dotyczy wypłat miesięcznych w odniesieniu do dochodów wymienionych w pkt 17, 40b), 78 lit. b), 112 lit. b) i ust. 11 pkt 2 lit b), zaś wypłat dokonanych w roku podatkowym w odniesieniu do dochodów wymienionych w pkt 26 lit. b), 67, 88 i 92. Tymczasem art. 21 ust. 1 pkt 49 lit. b) nie zawiera takiego uregulowania, podobnie jak nie zawiera go art. 21 ust. 1 pkt 77 ustawy, dotyczący zwolnienia od podatku równoważników pieniężnych za brak kwatery, przysługujących innym służbom mundurowym.

Niepełne opracowanie legislacyjne powoduje, że zainteresowani żołnierze – niezależnie czy słusznie czy niesłusznie – zarzucają, iż Departament Podatków Bezpośrednich bezpodstawnie przyjął – w informacji udzielonej Wojskowej Agencji Mieszkaniowej – iż limit określony w pkt 49 lit. b) dotyczy wypłat dokonanych w ciągu roku podatkowego, nie zaś wypłat miesięcznych (czy jednorazowych).

Skarżący się wskazują, również na fakt, że zgodnie z punktem 112 lit. b) ust. 1 art. 21 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych wolna jest od podatku dochodowego od osób fizycznych wartość świadczeń ponoszonych za pracownika z tytułu bezpłatnego zakwaterowania – do wysokości nie przekraczającej miesięcznie kwoty 2.280 zł, jeżeli obowiązek ponoszenia tych świadczeń przez pracodawcę wynika wprost z przepisów innych ustaw. W ich ocenie gdy przyjmuje się, że świadczenie finansowe jest wolne od podatku do wysokości nie przekraczającej w roku podatkowym kwoty 2.280 zł są oni gorzej traktowani od osób uzyskujących dochody zwolnione na podstawie pkt 112 lit. b).

Uprzejmie proszą Pana Ministra o zajęcie stanowiska w tej sprawie, w tym o jednoznaczną wykładnię czy limit określony w przepisie art. 21 ust. 1 pkt 49 lit. b) ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych stanowi o zwolnieniu od podatku świadczenia finansowego do wysokości nie przekraczającej w roku podatkowym kwoty 2.280 zł czy do wysokości nie przekraczającej miesięcznie (lub jednorazowo) tej kwoty. W przypadku uznania, że limit ten odnosi się do wypłat dokonywanych w ciągu roku uprzejmie proszę o podanie motywów różnicowania limitów określonych dla zwolnień w pkt 49 lit. b) i w pkt 112 lit. b) ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Z wyrazami szacunku

ZASTĘPCA

Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk